

Agnieszka Sibiga

JĘZYK NIEMIECKI

1. Dane statystyczne

Do egzaminu przeprowadzonego z języka niemieckiego w dniu 11 maja 2011 r. przystąpiło po raz pierwszy 7248 zdających (tabela 1).

Tabela 1. Liczby uczniów na egzaminie maturalnym z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

	Liczba zdających				
	obowiązkowo	dodatkowo			RAZEM
	poziom podstawowy	RAZEM	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	
<i>OKE Wrocław</i>					
LO	2983	891	262	629	3874
LP	238	9	4	5	247
T	2524	188	74	114	2712
LU	308	4	1	3	312
TU	102	1		1	103
RAZEM	6155	1093	341	752	7248
<i>Województwo dolnośląskie</i>					
LO	2406	633	189	444	3039
LP	174	7	3	4	181
T	1657	73	49	24	1730
LU	184	2	1	1	186
TU	50				50
RAZEM	4471	715	242	473	5186
<i>Województwo opolskie</i>					
LO	577	258	73	185	835
LP	64	2	1	1	66
T	867	115	25	90	982
LU	124	2		2	126
TU	52	1		1	53
RAZEM	1684	378	99	279	2062

Z języka niemieckiego pomyślnie złożyło egzamin pisemny na poziomie podstawowym jako przedmiot obowiązkowy **5589** zdających. Razem w województwie dolnośląskim i opolskim egzamin zdało **90,8%** absolwentów szkół ponadgimnazjalnych przystępujących do egzaminu po raz pierwszy (tabela 2.). W stosunku do ubiegłego roku zdawalność spadła o prawie 5 punktów procentowych.

Tabela 2. Wskaźniki dotyczące zdawalności egzaminu maturalnego z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

	Uzyskali co najmniej 30% pkt na egzaminie obowiązkowym	
	poziom podstawowy	
	liczba	%
<i>OKE Wrocław</i>		
LO	2877	96,4
LP	193	81,1
T	2231	88,4
LU	209	67,9
TU	79	77,5
RAZEM	5589	90,8
<i>Województwo dolnośląskie</i>		
LO	2317	96,3
LP	142	81,6
T	1415	85,4
LU	103	56,0
TU	30	60,0
RAZEM	4007	89,6
<i>Województwo opolskie</i>		
LO	560	97,1
LP	51	79,7
T	816	94,1
LU	106	85,5
TU	49	94,2
RAZEM	1582	93,9

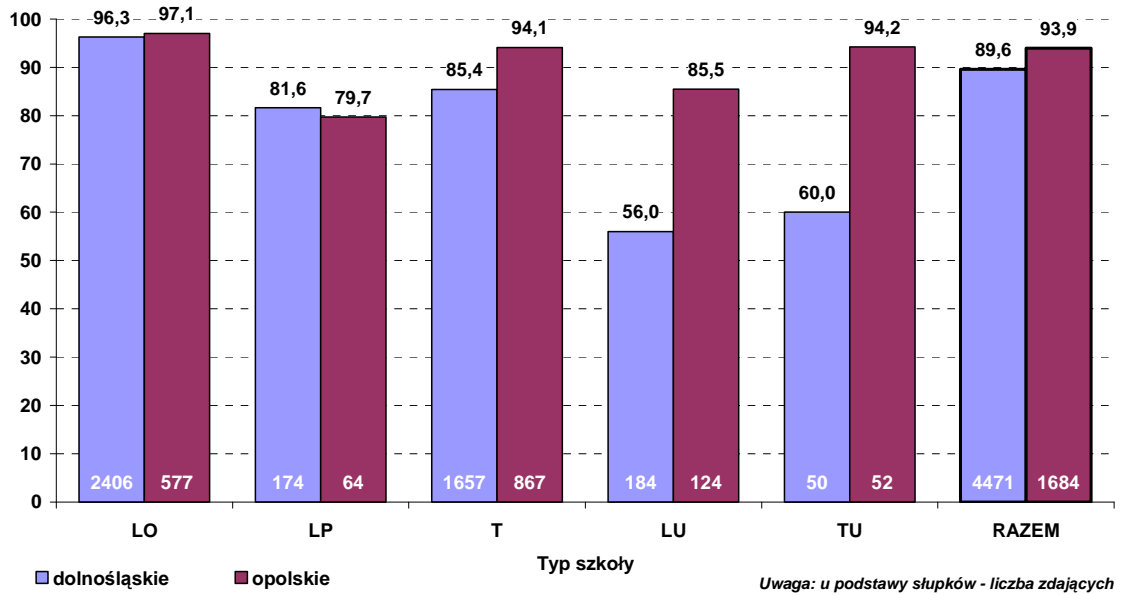

Diagram 1. Zdawalność egzaminu maturalnego z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Średni wynik procentowy z języka niemieckiego zdawanego jako przedmiot obowiązkowy i dodatkowy na poziomie podstawowym wyniósł **60,1** procent punktów możliwych do uzyskania i był niższy od ubiegłorocznego o ponad 5 punktów. Na poziomie rozszerzonym zdający uzyskali średni wynik **70,9%**.

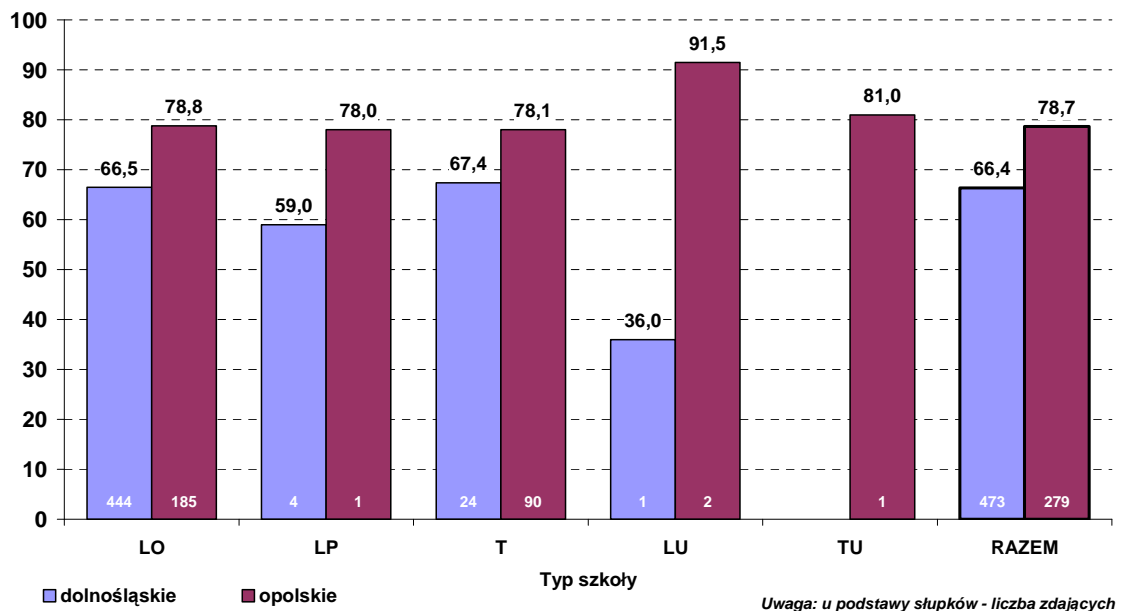

Diagram 2. Średni wynik procentowy zdających egzamin maturalny z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Tabela 3. Średni wynik procentowy zdających egzamin maturalny z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

	Średni wynik procentowy			
	poziom podstawowy			poziom rozszerzony
	obowiązkowo	dodatkowo	razem	
<i>OKE Wrocław</i>				
LO	68,3	78,8	69,2	70,1
LP	44,5	47,8	44,5	62,8
T	52,0	63,9	52,4	75,8
LU	45,3	56,0	45,3	73,0
TU	48,4	-	48,4	81,0
RAZEM	59,2	75,1	60,1	70,9
<i>województwo dolnośląskie</i>				
LO	67,1	78,8	67,9	66,5
LP	42,9	42,0	42,9	59,0
T	45,9	61,2	46,3	67,4
LU	36,5	56,0	36,6	36,0
TU	34,9	-	34,9	-
RAZEM	56,7	74,7	57,6	66,4
<i>województwo opolskie</i>				
LO	73,5	78,9	74,1	78,8
LP	48,7	65,0	49,0	78,0
T	63,8	69,2	64,0	78,1
LU	58,4	-	58,4	91,5
TU	61,3	-	61,3	81,0
RAZEM	66,1	76,3	66,7	78,7

2. Komentarz

POZIOM PODSTAWOWY – ZADANIA ZAMKNIĘTE

Zadanie 1.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	1.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 1 c)	R
	1.2.		R
	1.3.		F
	1.4.		F
	1.5.		R

Zadanie 2.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	2.1.	Zdający określa główną myśl tekstu. (II. 1 a)	F
	2.2.		D
	2.3.		A
	2.4.		C
	2.5.		B

Zadanie 3.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	3.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 1 d)	B
	3.2.		B
	3.3.		C
	3.4.		C
	3.5.		A

Zadanie 4.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	4.1.	Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. (II. 2 f)	I
	4.2.		E
	4.3.		B
	4.4.		A
	4.5.		G
	4.6.		C
	4.7.		H

Zadanie 5.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	5.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 2 d)	D
	5.2.		C
	5.3.		D
	5.4.		B
	5.5.		C
	5.6.		A
	5.7.		B

Zadanie 6.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	6.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 2 c)	R
	6.2.		F
	6.3.		R
	6.4.		R
	6.5.		F
	6.6.		F

ZADANIA OTWARTE

Zadanie 7.

Umówiłeś/łaś się z kolegą z Berlina na spotkanie wieczorem. Niestety, z powodów zdrowotnych okazało się to niemożliwe. Napisz koledze wiadomość, w której:

- przeprosisz za swoją nieobecność (Inf. 1)
- poinformujesz, co się stało (Inf. 2)
- napiszesz, jak rozwiązałeś/łaś problem (Inf. 3)
- zaproponujesz miejsce kolejnego spotkania. (Inf. 4)

W zadaniu oceniana jest umiejętność przekazania informacji określonych w poleceniu (4 punkty) oraz poprawność językowa (1 punkt).

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnić, pozwoleń. (IV. 2 b)	Przyznajemy 1 pkt za każdą informację zgodną z poleceniem. Nie przyznajemy punktów za przekazanie informacji, jeżeli błędy językowe zaburzają jej zrozumienie.	0 – 4

Inf. 1	Wymagane jest przekazanie przeprosin za nieobecność. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Wir wollten ins Kino gehen, aber ich kann leider nicht. Es tut mir leid.</i> <i>Entschuldige bitte, wir können uns heute leider nicht treffen.</i>
Inf. 2	Wymagane jest przekazanie informacji o przyczynie nieobecności. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich hatte starke Zahnschmerzen. Mir geht es nicht gut.</i> <i>Ich bin krank und muss zu Hause bleiben.</i>
Inf. 3	Wymagane jest przekazanie informacji dot. rozwiązania problemu. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich habe eine Tablette gegen Zahnschmerzen eingenommen.</i> <i>Ich habe den Arzt geholt.</i>
Inf. 4	Wymagane jest przekazanie propozycji dot. miejsca kolejnego spotkania. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Treffen wir uns am Freitag im Schwimmbad?</i> <i>Ich schlage vor, wir treffen uns am Donnerstag im Kino.</i>

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA	Zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji. (III. 2 e)	1 pkt – błędy stanowiące do 25% liczby wszystkich wyrazów 0 pkt – błędy stanowiące powyżej 25% liczby wyrazów Niezależnie od liczby błędów w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli uzyskał mniej niż 3 punkty za treść.	0 – 1
------------------------	---	---	-------

Zadaniem zdających było komunikatywne przekazanie informacji zawartych w poleceniu. Zdający nie mieli z tym większych problemów. Najczęściej zauważane błędy w przekazie to błędnie używany czasownik „*sich entschuldigen*” używany do przeproszenia. Zdający najczęściej używali go w takim kontekście, w jakim używa się polskiego słowa „przepraszam”, tj. „*przepraszam cię*”. Tymczasem w języku niemieckim słowo to oznacza dosłownie „*usprawiedliwiać się*”, więc nagminne używanie przez zdających „*Ich entschuldige dich*” (*usprawiedliwiam cię*) powodowało nieporozumienia komunikacyjne. Należało użyć słowa „*Entschuldigung*” lub „*Verzeih mir*” – „*wybacz mi*”.

Zadanie 8.

Byłeś/łaś na przyjęciu urodzinowym Twojej koleżanki. W liście do kolegi z Monachium:

- napisz o tym wydarzeniu oraz wyjaśnij, dlaczego zaproszenie na to przyjęcie Cię zaskoczyło (Inf. 1a, 1b)
- opisz, jak wyglądała Twoja koleżanka w dniu urodzin oraz wyraż swoją opinię o oprawie muzycznej przyjęcia (Inf. 2a, 2b)
- poinformuj, która z atrakcji przyjęcia podobała Ci się najbardziej i dlaczego (Inf. 3a, 3b)
- przekaż, co otrzymała koleżanka z okazji urodzin oraz zaproponuj koledze wysłanie zdjęć z przyjęcia. (Inf. 4a, 4b)

W zadaniu oceniana jest umiejętność przekazania informacji (4 punkty), forma (2 punkty), bogactwo językowe (2 punkty) oraz poprawność językowa (2 punkty).

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnień, pozwoleń. (IV. 2 b)	Informacje w liście są dwuczęściowe. Za każdą informację („kropkę”) przyznajemy: 1 pkt – jeżeli zdający przekazał w tekście obydwie jej części 0,5 pkt – jeżeli zdający przekazał tylko jedną jej część 0 pkt – jeżeli brakuje obydwu części informacji. Nie przyznajemy punktów za przekazanie informacji, jeżeli błędy językowe zaburzają jej zrozumienie.	0 – 4

Inf. 1a	Wymagane jest przekazanie informacji o wydarzeniu, tj. o uczestnictwie w przyjęciu urodzinowym koleżanki. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich war auf einer Geburtstagsparty bei meiner Freundin.</i> <i>Meine Freundin hat ihren Geburtstag gefeiert und ich war auf der Geburtstagsparty.</i>
Inf. 1b	Wymagane jest podanie wyjaśnienia, dlaczego zaproszenie na przyjęcie było zaskoczeniem. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich war erstaunt, weil sie Partys eigentlich nicht mag.</i> <i>Ich bekam eine Einladung und ich war überrascht, weil sie ihren Geburtstag nie gefeiert hat.</i>

Inf. 2a	Wymagane jest przekazanie informacji o wyglądzie koleżanki w dniu urodzin. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Sie hat sehr schön ausgesehen und hatte ein elegantes blaues Kleid an.</i> <i>Auf der Party war sie besonders hübsch: Sie hatte eine neue Frisur.</i>
Inf. 2b	Wymagane jest przekazanie opinii o oprawie muzycznej przyjęcia. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Es gab tolle Musik: Meine Freundin hat viele gute CDs.</i> <i>Die Band hat fantastisch gespielt.</i>
Inf. 3a	Wymagane jest wskazanie atrakcji, która podobała się autorowi listu najbardziej. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Das Essen war das Beste an der ganzen Party.</i> <i>Am besten fand ich die Leute auf der Party.</i>
Inf. 3b	Wymagane jest podanie uzasadnienia wyboru wskazanej atrakcji. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Es gab mein Lieblingsgericht: Steak vom Grill. Lecker!</i> <i>Wir haben viel gelacht und die ganze Nacht getanzt.</i>
Inf. 4a	Wymagane jest przekazanie informacji o podarunku, który otrzymała koleżanka. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Meine Freundin hat ein neues Fahrrad zum Geburtstag bekommen.</i> <i>Meine Freundin hat vor allem CDs und DVDs geschenkt bekommen.</i>
Inf.4b	Wymagane jest podanie propozycji dotyczącej wysłania zdjęć z przyjęcia do kolegi. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Soll ich Dir ein paar Fotos von der Party mailen?</i> <i>Möchtest Du ein paar Fotos von der Geburtstagsparty sehen? Ich maile sie Dir, wenn Du willst.</i>

FORMA	Zdający wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (III. 2 f)	Oceniając pracę pod względem formy, bierzemy pod uwagę trzy podkryteria : zgodność tekstu z wymaganą formą (wymagane 5 elementów: odpowiedni zwrot rozpoczynający list, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, odpowiedni zwrot kończący list) spójność i logikę tekstu objętość pracy w granicach określonych w poleceniu (120-150 słów). Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca zawiera mniej niż 3 z 5 wymaganych elementów formy – praca zawiera więcej niż 200 słów.	0 – 2
BOGACTWO JEZYKOWE	Zdający zna proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (I. 1)	Oceniając pracę pod względem bogactwa językowego, bierzemy pod uwagę zróżnicowanie struktur gramatycznych oraz słownictwa. 2 pkt – zróżnicowane struktury gramatyczne, bogate słownictwo 1 pkt – mało zróżnicowane struktury gramatyczne, mało urozmaicone słownictwo 0 pkt – niezróżnicowane struktury gramatyczne, ubogie słownictwo Niezależnie od jakości języka w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu – zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść.	0 – 2

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA	Zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (III. 2 e)	2 pkt – błędy stanowiące 0 – 15% liczby wszystkich wyrazów 1 pkt – błędy stanowiące 15% – 25% liczby wszystkich wyrazów 0 pkt – błędy stanowiące powyżej 25% liczby wyrazów Niezależnie od liczby błędów w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu – zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść.	0 – 2
------------------------	---	---	-------

W tym zadaniu zdający często tracili punkty za niekomunikatywne przekazanie treści. Najwięcej problemów sprawiło podanie wyjaśnienia, dlaczego zaproszenie na przyjęcie było zaskoczeniem. Często zdający tracili punkty za poprawność i bogactwo językowe, ponieważ nie przekazali w sposób komunikatywny przynajmniej połowy wymaganych informacji. Można było jednak zauważyć u większości zdających, że pisali ze świadomością wymagań formy, tzn. znali typowe dla listu prywatnego zwroty rozpoczynające i kończące list, mieli opanowane zdania potrzebne we wstępie i zakończeniu oraz nie przekraczali wyznaczonego limitu słów – dzięki temu zdobywali punkty za to kryterium.

POZIOM ROZSZERZONY – część I

ZADANIA OTWARTE

Zadanie 1.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Przykładowe poprawne odpowiedzi (0,5 pkt)
Przetwarzanie tekstu	1.1.	Zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstów przeczytanych w języku obcym lub w języku polskim. (V. 2 a)	geöffnetem / offenem
	1.2.		Getränke
	1.3.		Bushaltestelle / Haltestelle
	1.4.		vorteilhaft / von Vorteil
	1.5.		Tragödie

Zadanie 2.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Przykładowe poprawne odpowiedzi (0,5 pkt)
Przetwarzanie tekstu	2.1.	Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. (V. 2 b)	wäre er krank / ob er krank wäre (sei)
	2.2.		mit ihren Freunden zu campen
	2.3.		den du angesprochen hast / der von dir angesprochen wurde
	2.4.		die Prüfung bestanden hatte
	2.5.		damit ich dich verstehen / weil (da) ich dich nicht verstehen

Akceptowane są również inne odpowiedzi niż te uwzględnione w tabeli, pod warunkiem, że spełniają wszystkie wymogi określone w poleceniu.

Jak co roku te zadania okazały się najtrudniejsze. Ponieważ w tym zadaniu jest wymagana całkowita poprawność językowa, zdający tracili punkty nie tylko z powodu błędów gramatycznych i leksykalnych, lecz również ortograficznych. W odpowiedziach na zadanie 2. widać było braki w znajomości i umiejętności zastosowania wymaganych struktur leksykalno-gramatycznej.

Zadanie 3.

W zadaniu oceniana jest treść (5 punktów), kompozycja (4 punkty), bogactwo językowe (5 punktów) oraz poprawność językowa (4 punkty).

Zdający mógł zredagować wypowiedź na jeden z trzech zaproponowanych w zadaniu tematów. Ocena pod względem kryterium treści jest powiązana z tematem, pozostałe kryteria (kompozycja, bogactwo językowe oraz poprawność językowa) są identyczne niezależnie od tematu wybranego przez zdającego.

Temat 1.

Opisz atrakcyjne miejsca w Polsce, które jest najchętniej odwiedzane przez turystów ze względu na jego walory krajobrazowe oraz gastronomiczne.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności. (III. 2 a)	Wymaga się pracy, w której zdający: <ul style="list-style-type: none"> - formuluje wypowiedź zgodną z tematem, tj. opisuje atrakcyjne miejsca w Polsce, które poleca ze względu na dwa elementy określone w poleceniu: walory krajobrazowe oraz gastronomiczne, - przedstawi istotne informacje na temat opisywanego miejsca w Polsce (np. nazwa, lokalizacja, atrakcje czekające na turystów), - opisuje atrakcyjne miejsca w Polsce, zachowując logiczny porządek, - przedstawi swoje opinie na temat opisywanego miejsca i uzasadnia je. 	0 – 5

Temat 2.

Napisz opowiadanie o rodzinnej wyprawie na zakupy, w wyniku której w Twoim domu pojawiło się zwierzątko.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń. (III. 2 b)	Wymaga się pracy, w której zdający: <ul style="list-style-type: none"> - formułuje wypowiedź zgodną z tematem, tj. opowiada o rodzinnej wyprawie na zakupy, w wyniku której w domu autora wypowiedzi pojawiło się zwierzątko - określa czas, miejsce wydarzeń i bohaterów - logicznie odtwarza wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego - szczegółowo przedstawia wydarzenie główne - przekonująco opisuje reakcje ludzi lub/i przedstawia wnioski i konsekwencje wydarzenia. 	0 – 5

Temat 3.

Dla wielu młodych ludzi oglądanie telewizyjnych seriali stało się nawykiem. Napisz rozprawkę, przedstawiając pozytywne i negatywne strony tego zjawiska.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób. (III. 2 d)	Wymaga się pracy, w której zdający: <ul style="list-style-type: none"> - formułuje wypowiedź zgodną z tematem, tj. pisze rozprawkę, w której przedstawia argumenty za i przeciw nawykowi oglądania telewizyjnych seriali przez młodych ludzi - prawidłowo formułuje tezę adekwatną do tematu - omawia temat, trafnie dobierając argumenty za i przeciw - dokonuje podsumowania tematu. 	0 – 5

Pozostałe elementy, tj. kompozycja i poziom języka były oceniane zgodnie z kryteriami zawartymi w Informatorze maturalnym.

Najpopularniejszą formą była, jak co roku, rozprawka, która jest formą najczęściej ćwiczoną w szkole, temat telewizji był bliski doświadczeniom zdających. Dość popularne było też opowiadanie o rodzinnej wyprawie na zakupy, w wyniku której w ich domu pojawiło się zwierzątko. Zdający wykazywali się tu dużą pomysłowością.

POZIOM ROZSZERZONY – część II**ZADANIA ZAMKNIĘTE**

Zadanie 4.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	4.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 1 c)	F
	4.2.		R
	4.3.		F
	4.4.		F
	4.5.		R

Zadanie 5.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	5.1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 1 b)	E
	5.2.		A
	5.3.		F
	5.4.		C
	5.5.		D

Zadanie 6.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	6.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 1 d)	B
	6.2.		D
	6.3.		C
	6.4.		A
	6.5.		B

Zadanie 7.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	7.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 2 d)	B
	7.2.		A
	7.3.		C
	7.4.		D

Zadanie 8.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	8.1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 2 b)	B
	8.2.		A
	8.3.		F
	8.4.		C
	8.5.		D

Zadanie 9.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (0,5 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	9.1.	Zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście. (II. 2 j)	B
	9.2.		B
	9.3.		B
	9.4.		C
	9.5.		D
	9.6.		A

3. Poszukiwanie przyczyn słabszej zdawalności języka niemieckiego w 2011 roku na podstawie analizy wyników i zadań egzaminacyjnych

Wyniki maturzystów zdających egzamin z języka niemieckiego w majowej sesji egzaminacyjnej były dość dobre, ale jednak nieco zaskakujące. Okazało się bowiem, że zdawalność jest niższa niż w ostatnich dwóch latach. Niższy był również średni wynik procentowy. Zważywszy, że co roku jest mniej maturzystów wybierających język niemiecki jako przedmiot obowiązkowy (co w liczbach bezwzględnych oznacza, że począwszy od sesji 2009 grupa ta jest co roku o ponad tysiąc osób mniejsza), zjawisko to wydaje się być zauważalne. Postawiłam więc sobie pytania: Gdzie tkwi przyczyna słabszego wyniku? Czy zjawisko to dotyczy obydwu województw w naszym okręgu? Czy wyniki są słabsze tylko w konkretnych typach szkół, czy we wszystkich? W których umiejętnościach lub w których zadaniach różnice były największe? A może trudniejsze były w tym roku zadania egzaminacyjne?

By odpowiedzieć na to pytanie przeanalizowałam wyniki zdających język niemiecki jako przedmiot obowiązkowy (wyłącznie poziom podstawowy) w ostatnich latach.

Tabela 4. Wyniki ogólne zdających język niemiecki w latach 2009-2011

Sesja	Obszar	Liczba zdających j. niemiecki jako przedmiot obowiązkowy	Zdawalność (30% na poziomie podstawowym)	Średni wynik procentowy (na poziomie podstawowym)
maj 2009	okręg	8658	94,0%	57,9
maj 2009	dolnośląskie	6354	93,4%	56,0
maj 2009	opolskie	2304	95,8%	63,3
maj 2010	okręg	7287	95,6%	65,1
maj 2010	dolnośląskie	5189	94,9%	62,7
maj 2010	opolskie	2098	97,3%	70,9
maj 2011	okręg	6155	90,8%	59,2
maj 2011	dolnośląskie	4471	89,6%	56,7
maj 2011	opolskie	1684	93,9%	66,1

Dane w tabeli 4. pokazują, że w 2011 roku zdawalność była niższa w obydwu województwach, lecz różnica jest zdecydowanie większa w województwie dolnośląskim. Trzeba przy tym zauważyć, że przy tej niższej zdawalności średni wynik procentowy nie spadł drastycznie. Jest wprawdzie niższy niż w roku ubiegłym, lecz wyższy niż w 2009. Oznacza to, że zdający nie uzyskiwali gorszych wyników na egzaminie niż w latach ubiegłych. Analizując dane dotyczące poszczególnych typów szkół, zauważyłam dużą zmianę w wynikach zdających z liceów profilowanych.

Dane w tabeli 5. są jednoznaczne: największy ubytek zdających język niemiecki nastąpił w liceach profilowanych. Odczytując liczby zdających dotyczące liceów ogólnokształcących i techników, należy doliczyć jeszcze zdających język niemiecki jako przedmiot dodatkowy. Są to liczby rzędu kilkuset – w przypadku LO, i kilkudziesięciu zdających – w przypadku techników. Zdających przedmiot dodatkowy z liceów profilowanych możemy policzyć na palcach. W tej co roku o prawie połowę mniejszej grupie, drastycznie spadła w tym roku zdawalność i znacznie obniżył się średni wynik procentowy. Zjawisko to dotyczy w mniej więcej równym stopniu obydwu województw.

Tabela 5. Wyniki ogólne zdających język niemiecki w latach 2009-2011 w trzech typach szkół

Sesja	Typ szkoły	Liczba zdających j. niemiecki jako przedmiot obowiązkowy	Zdawalność (30% na poziomie podstawowym)	Średni wynik procentowy (na poziomie podstawowym)
maj 2009	LO	4184	98,3	65,5
	Technikum	2830	92,6	54,0
	LP	1147	91,5	48,2
maj 2010	LO	3621	98,3%	73,6
	Technikum	2640	95,1%	58,7
	LP	562	92,3%	52,7
maj 2011	LO	2983	96,4%	68,3
	Technikum	2524	88,4%	52,0
	LP	238	81,1%	44,5

Aby odpowiedzieć na pytanie, które umiejętności językowe były w tym roku dla tej grupy zdających trudniejsze należy przeanalizować Tabelę nr 6. Dodano w niej dla porównania dane dotyczące zdających z techników.

Tabela 6. Łatwość umiejętności językowych na egzaminie maturalnym z języka niemieckiego w latach 2009-2011 dla zdających z liceów profilowanych i techników

Sesja	Umiejętność językowa	Łatwość dla LP	Łatwość dla technikum
maj 2009	rozumienie ze słuchu	0,50	0,54
	rozumienie tekstów pisanych	0,46	0,53
	pisanie tekstów użytkowych	0,51	0,56
maj 2010	rozumienie ze słuchu	0,56	0,61
	rozumienie tekstów pisanych	0,52	0,58
	pisanie tekstów użytkowych	0,49	0,55
maj 2011	rozumienie ze słuchu	0,47 ↓	0,55
	rozumienie tekstów pisanych	0,39 ↓	0,48
	pisanie tekstów użytkowych	0,45 ↓	0,54

0,9-1,0 – bardzo łatwe, 0,7-0,89 – łatwe, 0,5-0,69 – umiarkowanie trudne, 0,2-0,49 – trudne, 0-0,19 – bardzo trudne.

Z danych w tabeli 6. wynika, że dla zdających z liceów profilowanych wszystkie umiejętności językowe zeszły do kategorii „trudne”, podczas gdy w latach ubiegłych większość była w wyższej kategorii, czyli „umiarkowanie trudne”. Dla zdających z techników różnica nie jest taka duża, tylko w zakresie jednej umiejętności poradzili sobie oni gorzej niż w latach ubiegłych.

Najwięcej problemów sprawiło zdającym nie pisanie, które wydawać by się mogło najtrudniejsze jako sprawność produktywna, lecz czytanie tekstów. Ponieważ ta umiejętność sprawiła w obecnym roku największą trudność zdającym we wszystkich typach szkół (nawet dla absolwentów LO żadne z zadań nie mieściło się w kategorii „łatwe”), dokonałam analizy poszczególnych zadań sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych, uwzględniając zastosowaną technikę testowania, tematykę i rodzaj tekstów.

Komentarz do najtrudniejszych zadań egzaminu

Tabela 7. Najtrudniejsze zadania na egzaminie maturalnym z języka niemieckiego w maju 2011 r.

Numer zadania	Łatwość		Liczba punktów	Technika testowania	Rodzaj tekstu	Tematyka
	LP	Technikum				
4	0,34	0,43	7	dobieranie	opisy osób i ogłoszenia	różnorodna
5	0,35	0,46	7	wielokrotny wybór (4 dystraktory)	informacyjny	żywnienie (historia czekolady)
6	0,51	0,56	6	prawda – fałsz	informacyjny	kultura (czytelnictwo)

Zadanie 4. było najtrudniejszym zadaniem egzaminu. Porównując je z zadaniami tego typu z lat ubiegłych, można stwierdzić różnicę już na pierwszy rzut oka – został zastosowany inny rodzaj tekstu. Dotychczas stosowano w tym zadaniu wywiad, a zadanie rozwiązującego polegało na dopasowaniu właściwych pytań do podanych odpowiedzi. Ich tematyka była jednorodna: w 2009 roku – podróżowanie autostopem, w 2010 – rozmowa z pisarką na temat jej twórczości. Aby rozwiązać te zadania, należało zrozumieć ogólny sens poszczególnych fragmentów wywiadu. W tegorocznym zadaniu natomiast zastosowano dwa rodzaje teksów: opisy osób i ogłoszenia. Ich zakres tematyczny był szeroki: kultura, zdrowie, podróżowanie, zakupy, szkoła, praca. Żeby dopasować odpowiednie ogłoszenie, trzeba było szczegółowo zrozumieć dwu- lub trzyzdaniową informację o osobie. Ogłoszenia były tekstami autentycznymi, zawierały oprócz treści nazwy własne, dane adresowe, kontaktowe, co mogło utrudnić zrozumienie, zwłaszcza osobom słabszym językowo. Nie bez znaczenia dla wyższej trudności tego zadania jest również długość tekstu w porównaniu z tekstami zastosowanymi w latach ubiegłych – różnica wynosi około 80 słów. Choć dłuższy nie zawsze musi oznaczać trudniejszy, to jednak w tym wypadku był to dodatkowy czynnik utrudniający zadanie.

Tabela 8. Porównanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych techniką dobierania w latach 2009–2011

Numer zadania	Łatwość			Liczba punktów	Długość tekstu	Rodzaj tekstu	Tematyka
	LP	T	LO				
4 2011	0,34	0,43	0,61	7	428 słów	opisy osób i ogłoszenia	różnorodna
4 2010	0,48	0,53	0,72	8	332	wywiad	kultura (wywiad z pisarką)
5 2009	0,40	0,48	0,65	8	340	wywiad	podróżowanie

Zadanie 5. zajęło drugą pozycję w kategorii „najtrudniejsze”. W latach ubiegłych zadanie to, choć nigdy nie kwalifikowało się do kategorii „łatwe”, nie sprawiło zdającym aż tylu problemów. Trzeba jednak zauważyć, że większe niż zwykle problemy przy rozwiązywaniu tego zadania mieli przede wszystkim absolwenci liceów profilowanych i w mniejszym stopniu absolwenci techników. Dla zdających z liceów ogólnokształcących zadanie to nie było trudniejsze niż w latach ubiegłych. Teksty były podobnej długości, zastosowano ten sam rodzaj tekstów, więc najprawdopodobniej na wyższej trudności tego zadania zaważyła tematyka i, co za tym idzie, słownictwo. Analiza wyników zadań jednostkowych daje do myślenia, czy na trudności tego zadania nie zaważyła również tak zwana „wiedza ogólna” lub „obiegowa” oraz brak umiejętności uogólniania.

Brak wiedzy ogólnej można było zaobserwować w wyniku pierwszego zadania jednostkowego (5.1.) – zdający nie połączyli informacji o największej na świecie tabliczce czekolady z faktem znalezienia się w księdze rekordów Guinnessa. Od maturzysty można chyba oczekiwać takiej wiedzy. W dwóch zadaniach jednostkowych (5.5., 5.6.) porażką zdających zakończyło się wykorzystanie informacji tzw. obiegowych do rozwiązania zadania. Aby prawidłowo odpowiedzieć na te pytania, należało bardzo uważnie przeczytać tekst. Niepowodzenie spotkało wielu zdających w ostatnim zadaniu jednostkowym – przy próbie nadania tekstowi właściwego tytułu. Ponieważ zaproponowane przez autora testu tytuły do wyboru były proste językowo i jednoznaczne w wydźwięku, zdającym zabrakło prawdopodobnie umiejętności określania głównej myśli tekstu, czyli odpowiedzenia sobie na pytanie „O czym był ten tekst?” Syntetyczne myślenie jest trudne dla wielu zdających. Znajduje to potwierdzenie w innych zadaniach sprawdzających tę umiejętność, i to nie tylko na egzaminie z języka obcego.

Tabela 9. Porównanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych techniką wielokrotnego wyboru w latach 2009-2011

Numer zadania	Łatwość			Liczba punktów	Długość tekstu	Rodzaj tekstu	Tematyka
	LP	T	LO				
5 2011	0,35	0,46	0,64	7	306	informacyjny	żywnienie (historia czekolady)
5 2010	0,43	0,50	0,65	6	351	informacyjny	podróżowanie (baza noclegowa)
4 2009	0,51	0,58	0,66	6	278	informacyjny	kultura / elementy realioznawcze (Oktoberfest)

Zadanie 6. nie było zadaniem wazącym na stopniu trudności sprawności czytania ze zrozumieniem. Było one porównywalne pod względem długości i stopnia trudności z zadaniami tego typu z lat ubiegłych. Można wprawdzie zauważyć, że było ono nieco trudniejsze niż w roku 2010, ale w ubiegłorocznym arkuszu wszystkie zadania były łatwiejsze i nie mogą stanowić punktu odniesienia. W 2009 roku stopień trudności tego zadania był zbliżony do tegorocznego. Należy jednak pamiętać, że było to zadanie sprawdzane techniką „prawda-falsz”, która z powodu większego prawdopodobieństwa „trafienia” właściwej odpowiedzi sprawia, że zadania tego typu są łatwiejsze niż inne. Dla zdających z liceów profilowanych i techników są one mimo to wciąż „średnio trudne” lub „trudne”.

Tabela 10. Porównanie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych techniką prawda-falsz w latach 2009–2011

Numer zadania	Łatwość			Liczba punktów	Długość tekstu	Rodzaj tekstu	Tematyka
	LP	T	LO				
6 2011	0,51	0,56	0,67	6	241	informacyjny	kultura (czytelnictwo)
6 2010	0,67	0,70	0,77	6	250	publicystyczny	praca (praca dorywcza)
6 2009	0,49	0,55	0,63	6	233	informacyjny	świat przyrody (ochrona środowiska)

Analiza poszczególnych zadań sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych skłania kolejny raz do refleksji na temat kierunku w nauczaniu języków obcych. Możliwe, że duży nacisk na uczenie komunikatywności spowodował, że zostały zaniedbane sprawności receptywne. Rozumienie tekstu w języku obcym jest uwarunkowane znajomością słownictwa, i to nie tylko tego podstawowego – aktywnego, niezbędnego do komunikacji, lecz również receptywnego, którego rozumienie wyciągane jest z zakamarków pamięci po zobaczeniu słowa w konkretnym kontekście. Tej umiejętności nie osiągnie się bez ćwiczeń, czyli częstego czytania tekstów. Na lekcjach języka obcego najważniejsze jest to, czego uczeń nie jest w stanie zrobić sam, czyli ćwiczenia w aktywnej komunikacji. Może czytanie tekstów to dobry pomysł na zadanie domowe?